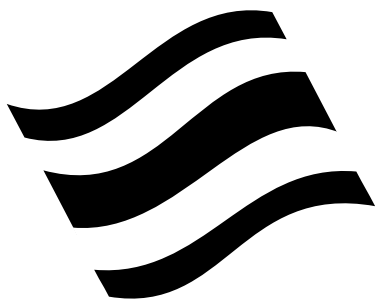

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับนี้ได้ผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุม
คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ และให้หน่วยงาน
ด้านการศึกษาทุกระดับนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ
ในการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับ
มาตรฐานการศึกษาของชาติ

๓๗๑.๒๖ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ส ๖๙๑ ม มาตรฐานการศึกษาของชาติ, กรุงเทพฯ : สกศ., ๒๕๕๘.

๒๐ หน้า

ISBN : ๙๗๔-๕๕๙-๗๒๓-๖

๑. มาตรฐานการศึกษาของชาติ ๒. ชื่อเรื่อง

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๑๙/๒๕๕๘

ISBN ๙๗๔-๕๕๙-๗๒๓-๖

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘

จำนวนพิมพ์ ๓๐,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์เผยแพร่โดย กลุ่มงานพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติ
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๙๙/๒๐ ถนนสุขุโทัย แขวงดุสิต

เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร : ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๑๐ , ๒๕๑๒

โทรสาร : ๐ ๒๖๖๘ ๗๓๒๙ , ๐ ๒๒๕๓ ๑๑๒๙

Web Site : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหยาบสื่อและการพิมพ์

๒๑๖/๒ ถนนพิษณุโลก แขวงสี่แยกมหานาค

เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร : ๐ ๒๒๘๒ ๙๒๙๑ , ๐ ๒๒๘๑ ๓๖๘๙ , ๐ ๒๖๒๙ ๘๖๘๗

โทรสาร : ๐ ๒๒๘๒ ๙๒๙๑

สาร

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี
พุทธศักราช ๒๕๕๘

การพัฒนาประเทศเพื่อให้สามารถก้าวสู่การแข่งขันในเวทีโลก ต้องพัฒนากระบวนการศึกษาของชาติให้มีมาตรฐานทางวิชาการในระดับสากล ดังนั้น จึงเป็นที่น่ายินดีที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดให้สภาการศึกษาทำหน้าที่พิจารณาเสนอมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศให้ดียิ่งขึ้น และสภาการศึกษาก็ได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติขึ้นเป็นครั้งแรกของประเทศไทย

คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของชาติที่เสนอโดยสภาการศึกษาเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ ซึ่งนอกจากจะเป็นประวัติศาสตร์ที่สำคัญของการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติแล้ว ยังเป็นแนวทางในการพัฒนาพลเมืองของประเทศให้มีคุณภาพ และเป็นการสร้างทรัพยากรบุคคลสำหรับการนำพาประเทศเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับนานาชาติต่อไปอีกด้วย

ผมขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำเอกสารมาตรฐานการศึกษาของชาติทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ และขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและองค์กรหลักอื่นๆ ของกระทรวงศึกษาธิการได้ช่วยกันผลักดันนำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเจตจำนงทุกประการ

พันตำรวจโท

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

สาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คณะรัฐมนตรีของรัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มี พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความเห็นชอบ มาตรฐานการศึกษาของชาติ ฉบับนี้เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ จึงถือได้ว่าเป็นครั้งแรกของประเทศไทยที่มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมาตรฐานการศึกษาของชาติในที่นี้ เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

ขอให้หน่วยงาน องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้อง ช่วยดำเนินการผลักดันนำมาตรฐานการศึกษาของชาตินี้ไปสู่ภาคปฏิบัติให้เกิดผล โดยขอให้ร่วมทำงานกับกระทรวงและกรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน ครอบครั้ว เพื่อให้เป็นการยกระดับ การศึกษาของประเทศให้เกิดประโยชน์กับประชาชนไทยทุกคน และเพื่อเพิ่ม ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่อไป

A stylized handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, connected strokes.

(นายอดิศักดิ์ โพธารามิก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

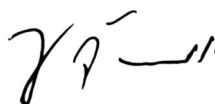
นับเป็นครั้งแรกของประเทศไทยที่มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับ คุณลักษณะคุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา เป็นมาตรฐานที่เปิดกว้างและยืดหยุ่น เพื่อให้การศึกษามีความหลากหลาย ในรูปแบบ ลักษณะ วิธีการ และภาคที่เกี่ยวข้อง และเป็นมาตรฐานที่นำไปสู่ ภาคนวัตกรรมได้

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่กำหนดให้สภาการศึกษามีหน้าที่พิจารณา เสนอมาตรฐานการศึกษาของชาติ ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี ๒๕๔๕-๒๕๔๗ ร่วมกับหน่วยงาน องค์กรหลัก และบุคคลผู้เกี่ยวข้อง มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้น

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ ได้ให้ ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ และให้หน่วยงานด้านการศึกษา ทุกระดับนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาด้านต่างๆ ให้สอดคล้อง กับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดพิมพ์มาตรฐานการศึกษา ของชาติ เพื่อเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาต่อไป

ศาสตราจารย์

(วรเดช จันทรศร)

เลขาธิการสภาการศึกษา

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

อุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาของชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ และนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภาต่างมีอุดมการณ์และหลักการการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้ และเพื่อให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาคนได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์

อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษาคือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่าง ปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษารุ่นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

เพื่อให้เป็นไปตามอุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาดังกล่าว จึงได้กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ไว้ ๓ มาตรฐานและ ๑๑ ตัวบ่งชี้ ได้แก่

มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก

มาตรฐานที่ ๒ แนวการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ ๓ แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้

**มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะ
พลเมืองและพลโลก
คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข**

เป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้ เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับ ช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ตรงตามความ ต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข **ตัวบ่งชี้**

๑.๑ กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์

๑.๑.๑ คนไทยมีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์ การพัฒนาในแต่ละช่วงวัย

๑.๒ ความรู้และทักษะที่จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและ การพัฒนาสังคม

๑.๒.๑ คนไทยได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเอง

๑.๒.๒ คนไทยมีงานทำและนำความรู้ไปใช้ในการสร้างงาน และสร้างประโยชน์ให้สังคม

๑.๓ ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว

- ๑.๓.๑ คนไทยสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้
รู้ทันโลก รวมทั้งมีความสามารถในการใช้แหล่งความรู้
และสื่อต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม
- ๑.๓.๒ คนไทยสามารถปรับตัวได้ มีมนุษยสัมพันธ์ดี และ
สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

๑.๔ ทักษะทางสังคม

- ๑.๔.๑ คนไทยเข้าใจและเคารพในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและ
สังคม มีทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนิน
ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข
- ๑.๔.๒ คนไทยมีความรับผิดชอบ เข้าใจ ยอมรับ และตระหนัก
ในคุณค่าของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สามารถแก้ปัญหา
ในฐานะสมาชิกของสังคมไทยและสังคมโลกโดยสันติวิธี

๑.๕ คุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก

- ๑.๕.๑ คนไทยดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วจีสุจริต และมโนสุจริต
- ๑.๕.๒ คนไทยมีความรับผิดชอบทางศีลธรรมและสังคม มี
จิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นคนไทย มีความ
ภูมิใจในชนชาติไทย รักแผ่นดินไทย และปฏิบัติตนตาม
ระบอบประชาธิปไตย เป็นสมาชิกที่ดี เป็นอาสาสมัคร
เพื่อชุมชนและสังคมในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

มาตรฐานที่ ๒ แนวการจัดการศึกษา

จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและการ
บริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเห็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายตรงตามความต้องการ และมีความสุขในการเรียนรู้ ครู คณาจารย์รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอนและใช้สื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

ความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญขึ้นอยู่กับ ๑) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ผู้เรียน ครู คณาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ปกครองและสมาชิกชุมชน และ ๒) ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ หลักการบริหารจัดการและหลักธรรมาภิบาล

ตัวบ่งชี้

๒.๑ การจัดหลักสูตรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ ส่งเสริมให้
ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

๒.๑.๑ มีการจัดหลักสูตรที่หลากหลายตามความเหมาะสมของกลุ่ม
ผู้เรียนทุกระบบ สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน
และท้องถิ่น สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

๒.๑.๒ ผู้เรียนมีโอกาส/สามารถเข้าถึงหลักสูตรต่างๆ ที่จัดไว้
อย่างทั่วถึง

๒.๑.๓ องค์กรที่ให้บริการทางการศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อ
ต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่ มีการส่งเสริมสุขภาพ
อนามัย และความปลอดภัย

๒.๑.๔ มีการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อเพื่อการเรียนรู้
และการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อ
ต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

**๒.๒ มีการพัฒนาผู้บริหาร ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ**

๒.๒.๑ ผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับ
การพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อสร้างความ
เข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ

๒.๒.๒ ผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามี
คุณธรรม มีความพึงพอใจในการทำงาน และผูกพันกับงาน
มีอัตราการออกจากงานและอัตราความผิดทางวินัยลดลง

๒.๒.๓ มีแนวโน้มในการร่วมตัวจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อสร้าง
เกณฑ์มาตรฐานเฉพาะกลุ่ม และติดตามการดำเนินงาน
ของบุคลากรและสถานศึกษา ตลอดจนการส่งสม
องค์ความรู้ที่หลากหลาย

๒.๓ มีการบริหารจัดการที่ใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

๒.๓.๑ องค์กร ชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามสภาพท้องถิ่น สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน

๒.๓.๒ ผู้รับบริการ/ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อการจัดบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา

๒.๓.๓ มีการกำหนดระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และสามารถรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้

มาตรฐานที่ ๓ แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ การสร้างวิถีการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง

การเรียนรู้ ความรู้ นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาสู่สังคมแห่งความรู้ การส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อให้คนไทยทุกคนมีโอกาสและทางเลือกที่จะเข้าถึงปัจจัยและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยการได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม จะนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนไทยในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ

ตัวบ่งชี้

๓.๑ การบริการวิชาการและสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้

๓.๑.๑ สถานศึกษาร่วมมือกับบุคลากรและองค์กรในชุมชนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกระดับ ร่วมจัดปัจจัยและกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และให้บริการทางวิชาการที่เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาคนในชุมชน เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และคนไทยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓.๑.๒ ชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งขององค์กรที่ให้บริการทางการศึกษามีสถานภาพเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ มีความปลอดภัย ลดความขัดแย้ง มีสันติสุข และมีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

๓.๒ การศึกษาวิจัย สร้างเสริม สนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ และกลไกการเรียนรู้

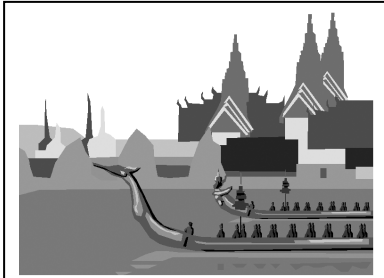
๓.๒.๑ ศึกษาวิจัย สำรวจ จัดทำ และจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ

๓.๒.๒ ระดมทรัพยากร (บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ภูมิปัญญาและอื่นๆ) และความร่วมมือจากภายในและภายนอกสถานศึกษา ในการสร้างกลไกการเรียนรู้ทุกประเภท เพื่อให้คนไทยสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้จริง

๓.๒.๓ ศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และการพัฒนาประเทศ

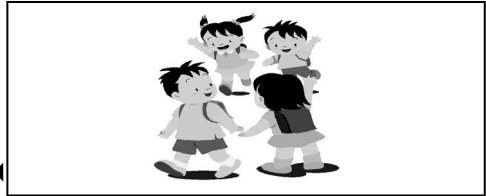
๓.๓ การสร้างและการจัดการความรู้ในทุกระดับทุกมิติของสังคม

๓.๓.๑ ครอบครัว ชุมชน องค์กรทุกระดับ และองค์กรที่จัดการศึกษามีการสร้างและใช้ความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนกลายเป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้

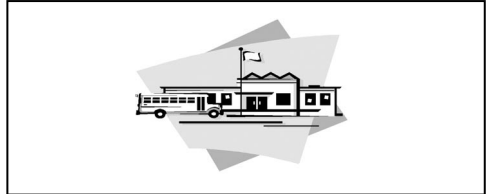

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

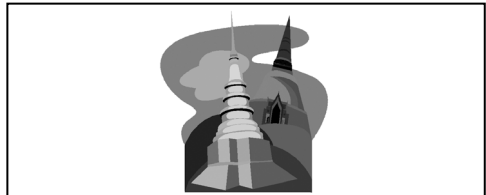
อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก
คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

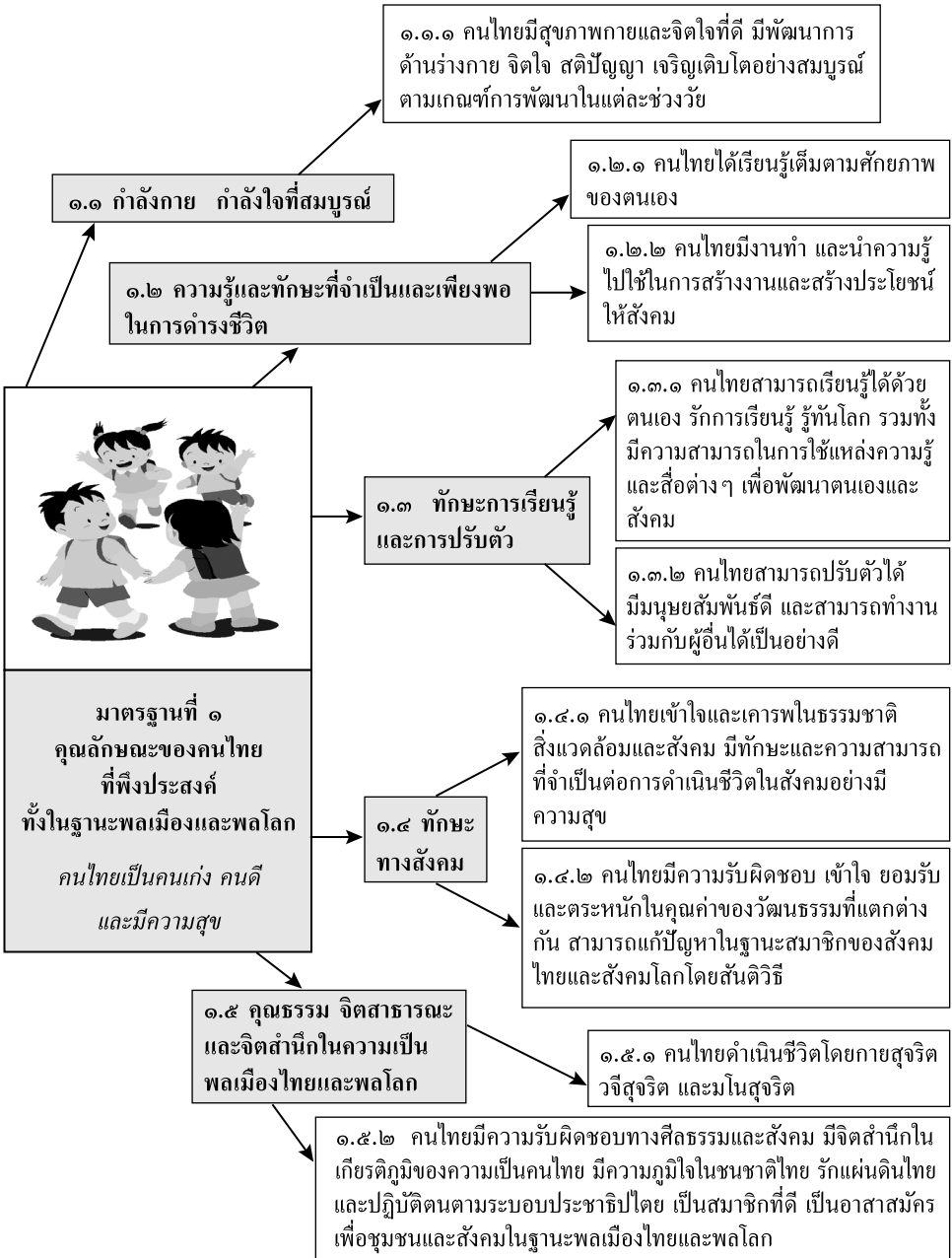

มาตรฐานที่ ๒ แนวการจัดการศึกษา
จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ
และการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

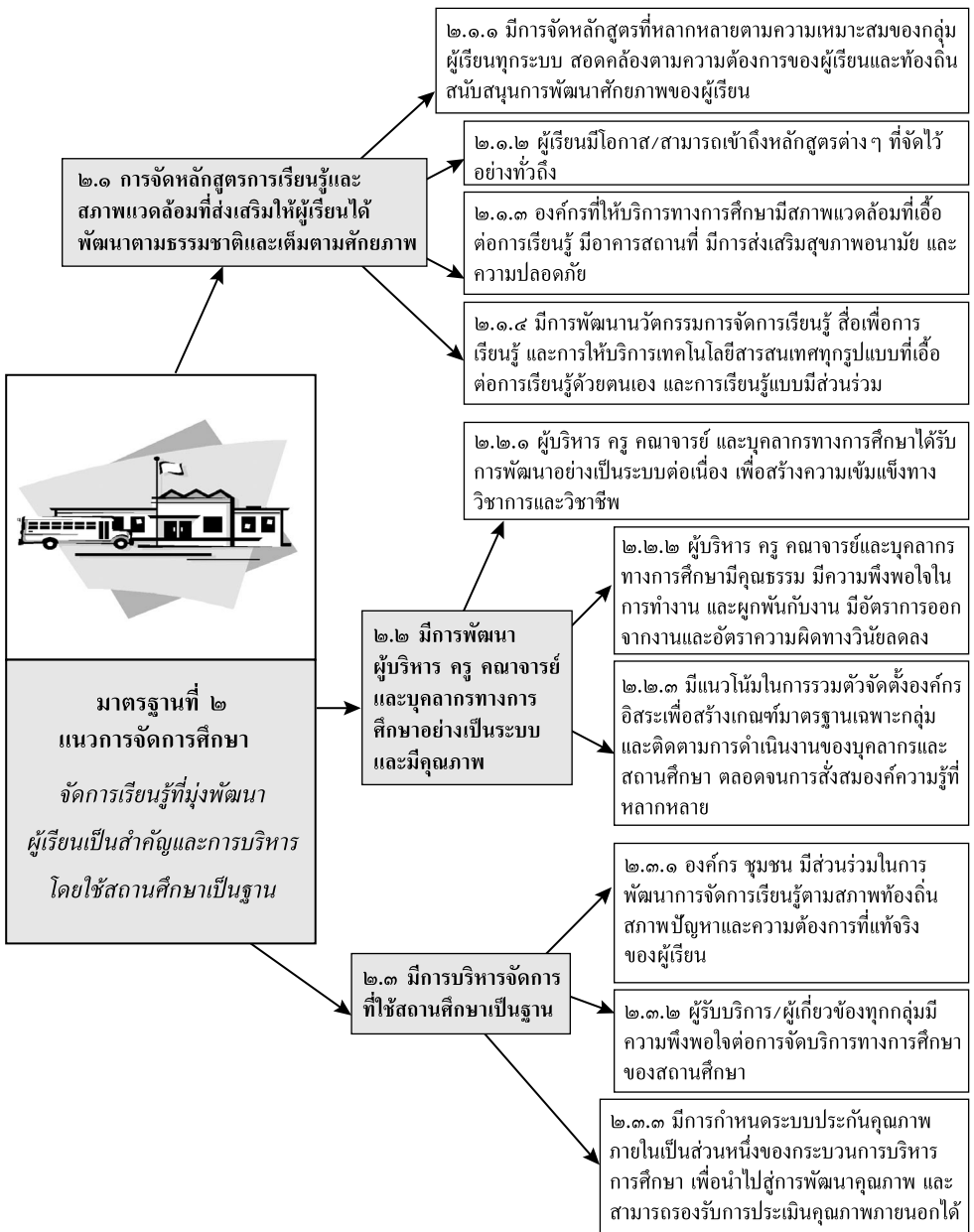

มาตรฐานที่ ๓ แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ / สังคมแห่งความรู้
การสร้างวิถีการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง

การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาระดับพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

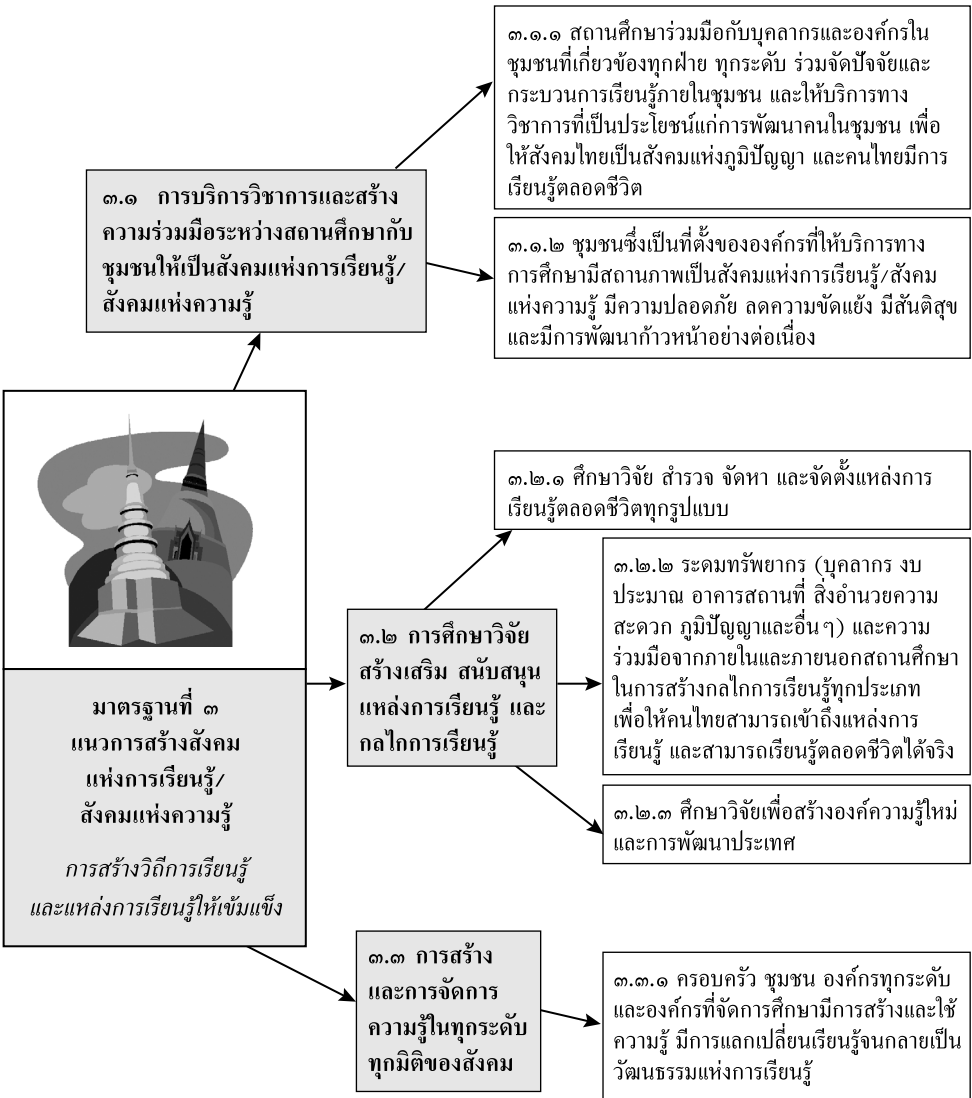

เป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

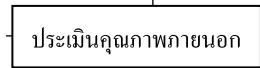
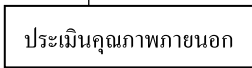
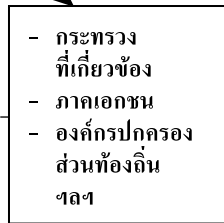
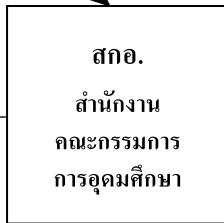
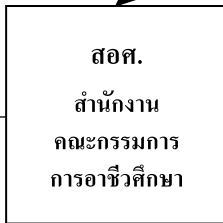
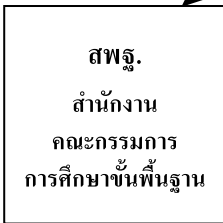
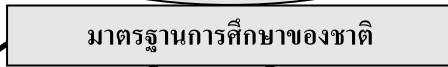
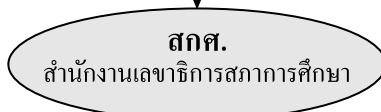
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเห็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย ตรงตามความต้องการ และมีความสุขในการเรียนรู้ ครู ศึกษานิเทศก์ผู้เรียน เป็นรายบุคคล เตรียมการสอนและใช้สื่อที่เหมาะสมสอดคล้องกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

ความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขึ้นอยู่กับ ๑) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ผู้เรียน ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ผู้ปกครองและสมาชิกชุมชน และ ๒) ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ หลักการบริหารจัดการ และหลักธรรมาภิบาล

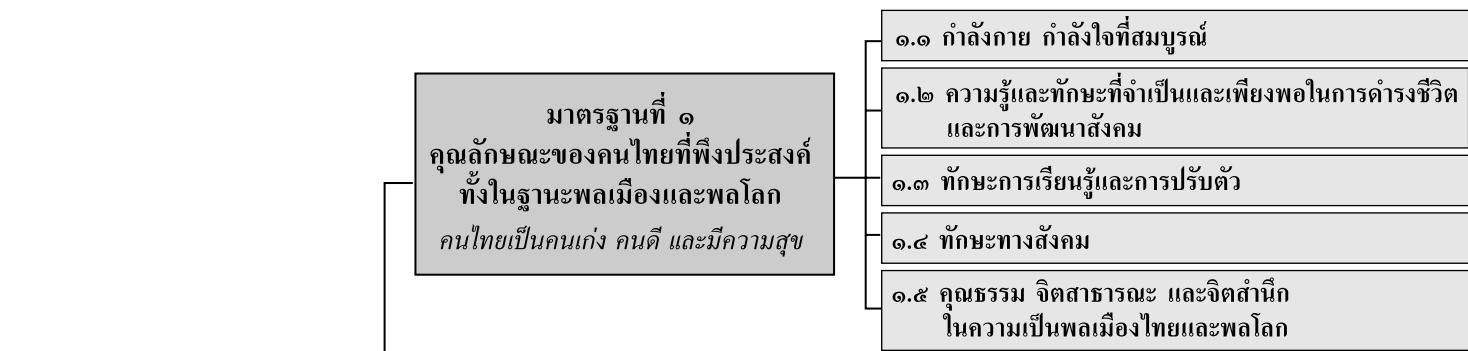

การเรียนรู้ ความรู้ นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาสู่สังคมแห่งความรู้ การส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อให้คนไทยทุกคนมีโอกาสและทางเลือกที่จะเข้าถึงปัจจัยและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยการได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมจะนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนไทยในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ

แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติ

สภาการศึกษาทำหน้าที่พัฒนาและนำเสนอมาตรฐานการศึกษาของชาติ จากนั้นองค์กรหลัก และกระทรวงต่าง ๆ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ จะทำหน้าที่พัฒนา มาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาระดับนั้น ๆ พร้อมทั้งดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการจัดการ เพื่อเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณภาพ ภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

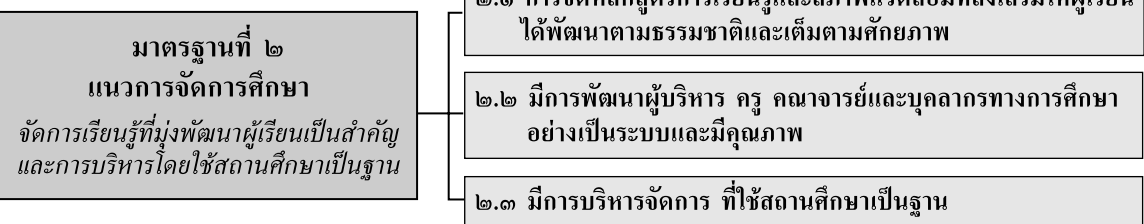

- ๑.๑.๑ คนไทยมีสุขภาพกายและจิตใจที่ดี มีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์การพัฒนาในแต่ละช่วงวัย
- ๑.๒.๑ คนไทยได้เรียนรู้เพิ่มเติมตามศักยภาพของตนเอง
- ๑.๒.๒ คนไทยมีงานทำ และนำความรู้ไปใช้ในการสร้างงานและสร้างประโยชน์ให้สังคม
- ๑.๓.๑ คนไทยสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ ใฝ่ค้นคว้า รวมทั้งมีความสามารถในการใช้แหล่งความรู้และสื่อต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม
- ๑.๓.๒ คนไทยสามารถปรับตัวได้ มีมนุษยสัมพันธ์ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
- ๑.๔.๑ คนไทยเข้าใจและเคารพในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสังคม มีทักษะและความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข
- ๑.๔.๒ คนไทยมีความรับผิดชอบ เข้าใจ ยอมรับและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สามารถแก้ปัญหาในฐานะสมาชิกของสังคมไทยและสังคมโลกโดยสันติวิธี
- ๑.๕.๑ คนไทยดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วจีสุจริต และมโนสุจริต
- ๑.๕.๒ คนไทยมีความรับผิดชอบทางศีลธรรมและสังคม มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นคนไทย มีความภูมิใจในชนชาติไทย รักแผ่นดินไทย และปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย เป็นสมาชิกที่ดี เป็นอาสาสมัครเพื่อชุมชน และสังคมในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

อุดมการณ์สำคัญ
ของการจัดการศึกษา
คือ การจัดให้มีการศึกษา
ตลอดชีวิตและการสร้าง
สังคมไทยให้เป็นสังคม
แห่งการเรียนรู้

เป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคอนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

- ๒.๑.๑ มีการจัดหลักสูตรที่หลากหลายตามความเหมาะสมของกลุ่มผู้เรียนทุกระบบ สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน
- ๒.๑.๒ ผู้เรียนมีโอกาส/สามารถเข้าถึงหลักสูตรต่างๆ ที่จัดไว้อย่างทั่วถึง
- ๒.๑.๓ องค์กรที่ให้บริการทางการศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคารสถานที่ มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย
- ๒.๑.๔ มีการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อเพื่อการเรียนรู้ และการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศทุกรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- ๒.๒.๑ ผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ
- ๒.๒.๒ ผู้บริหาร ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามีคุณธรรม มีความพึงพอใจในการทำงาน และผูกพันกับงาน มีอัตราการออกจากงานและอัตราความผิดพลาดทางวินัยลดลง
- ๒.๒.๓ มีแนวโน้มในการรวมตัวจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อสร้างเกณฑ์มาตรฐานเฉพาะกลุ่มและติดตามการดำเนินงานของบุคลากรและสถานศึกษา ตลอดจนการสั่งสมองค์ความรู้ที่หลากหลาย
- ๒.๓.๑ องค์กร ชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามสภาพท้องถิ่น สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน
- ๒.๓.๒ ผู้รับบริการ/ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อการจัดบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา
- ๒.๓.๓ มีการกำหนดระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และสามารถรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเห็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย ตรงตามความต้องการ และมีความสุขในการเรียนรู้ ครู คณาจารย์รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอน และใช้สื่อที่ผสมผสานความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ ความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขึ้นอยู่กับ ๑) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ผู้เรียน ครู คณาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ปกครองและสมาชิกชุมชน และ ๒) ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ หลักการบริหารจัดการ และหลักธรรมาภิบาล

- ๓.๑.๑ สถานศึกษาร่วมมือกับบุคลากรและองค์กรในชุมชนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกระดับ ร่วมจัดปัจจัยและกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน และให้บริการทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ แก่การพัฒนาคนในชุมชน เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และคนไทยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ๓.๑.๒ ชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งขององค์กรที่ให้บริการทางการศึกษามีสถานภาพเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ มีความปลอดภัย ลดความขัดแย้ง มีสันติสุข และมีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง
- ๓.๒.๑ ศึกษาวิจัย สำรวจ จัดหา และจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ
- ๓.๒.๒ ระดมทรัพยากร (บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ภูมิปัญญาและอื่น ๆ) และความร่วมมือจากภายในและภายนอกสถานศึกษาในการสร้างกลไกการเรียนรู้ทุกประเภทเพื่อให้คนไทยสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้จริง
- ๓.๒.๓ ศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และการพัฒนาประเทศ
- ๓.๓.๑ ครอบครัว ชุมชน องค์กรทุกระดับ และองค์กรที่จัดการศึกษา มีการสร้างและใช้ความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จนกลายเป็นวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้

การเรียนรู้ ความรู้ นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาสู่สังคมแห่งความรู้ การส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อให้คนไทยทุกคนมีโอกาสและทางเลือกที่จะเข้าถึงปัจจัยและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยการได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม จะนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนไทยในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ

การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษานั่นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

คณะผู้จัดทำ

- **ที่ปรึกษา**

ศาสตราจารย์วรงค์ จันทรรต เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สิริพร บุญญนันต์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นางสาวสุทธาสินี วัชรบูล ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐาน
การศึกษาและพัฒนาระียนรู้

- **ผู้รับผิดชอบโครงการ**

นางทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์ นักวิชาการศึกษา ๘ ว.
นางสาวสมปอง สมญาติ นักวิชาการศึกษา ๗
นางสาวสมพร พรหมดี นักวิชาการศึกษา ๖ ว.
นางสาวกรกมล จึงสำราญ นักวิชาการศึกษา ๕

- **หน่วยงานที่รับผิดชอบ**

กลุ่มงานพัฒนามาตรฐานการศึกษาของชาติ
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ